

TANTÁRGYI LEÍRÁS

A tantárgy neve magyar nyelven:	Kultúr- és designtörténet 1.
A tantárgy neve angol nyelven:	History of Culture and Design I.
A tantárgy kreditértéke:	4
A tantárgy elektronikus tanulmányi rendszer kódja:	BN-KLDET1-04-EA
A tantárgy besorolása:	kötelező
Az oktatás nyelve (ha az nem magyar):	magyar
A tantárgy gondozásáért felelős szervezeti egység:	Művészet- és Designelméleti Intézet
A tanóra típusa és óraszám:	Előadás, heti óraszám: 2, féléves óraszám: 0
Munkarend (nappali / levelező):	Nappali
A tantárgy meghirdetésének féléve:	2022/2023 1. félév
Előtanulmányi feltételek:	-

A TANTÁRGY CÉLJA, TANULÁSI EREDMÉYNEK:

Ismeri a modern tárgy-kultúra meghatározó szerepét a tizenkilenc-huszdik századi nagy egyéniségeit, immár klasszikussá lett darabjait, az azokat életre hívó stílusirányzatokat, szellemi áramlatokat. Tisztában van azzal a gazdasági-társadalmi, részben ipari-technológiai háttérrel, illetve szellemi közeggel, amelyben létrejöttek és amelyek létüket köszönhetik. Áttekintéssel rendelkezik a tárgytervezés- és alkotás történelmi folyamatának mind az indítékairól, mind a természetéről. Biztos értékrenddel bír a design örökségéről, és ilyen módon biztosan képes tájékozódni a tárgytervezői tevékenység aktuális trendjeiben, illetve jövőbeni új formái és megnyilvánulásai között.

A TANTÁRGY TARTALMÁNAK RÖVID LEÍRÁSA:

Mai jelentésében az angol design szó a második világháború után terjedt el az egész világon, honosodott meg nálunk is. A korszerű tárgytervezői tevékenység elveinek kikristályosodása és gyakorlatának kialakulása azonban a huszadik század első felére esik. A kétszemeszteres kurzus első fele – a fogalomtisztázást és az előzmények felvázolását követően – ezzel a periódussal foglalkozik. A protodesign első nagy személyiségeinek (J. Wedgwood, Ch. Dresser, M. Thonet) munkássága után a párizsi, bécsi és brüsszeli századforduló alkotásai, majd a húszas-harmincas évek funkcionalizmusának szellemi műhelyei következnek a Bauhaus-szal az élen. A hazai tendenciákat a nemzetközi szcéná szerves részeként elemezzük. E változatos és gazdag történetben a hangsúly környezetünk mindennapos tárgyaira (bútorok, berendezési és használati tárgyak, konyhai eszközök stb.) esik, de más műfajok elemei (pl. textilek, plakátok, műszaki cikkek) is helyet kapnak az alkalmanként 30-40 színes képanyaggal kísért értékelő ismertetésekben.

A HALLGATÓ FELADATAI, TERVEZETT TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEI:

A METU tanulmányi szabályzata értelmében az előadások látogatása nem kötelező, de a tantárgyi ismeretanyag értő elsajátításához messzemenően ajánlott. Az előadásokon a szóban elhangzott tényekhez az elemzés gondolatmenetét szemléletesen illusztráló gazdag képanyag kapcsolódik. Nehezebb témák esetében interaktív módon, azaz a hallgatónak feltett kérdésekre kapott válaszokhoz igazodva közelítünk az adott problémakörhöz. A kötelező olvasmányokban nem szereplő, a számonkérés körét jóval meghaladó információk révén mutatunk rá a design történetének belső logikájára és összefüggésrendszerére, ami az ismeretanyag elsajátítását jelentősen megkönnyíti. Hasonló módszertani megfontolásból kerülnek szóba az előadásokon a mindenkor témához kapcsolódó történelmi, művészettörténelmi és kulturális vonatkozások, amelyek segítik az elhangzottak megértését és intellektuális feldolgozásukat. Egyfajta mintául szolgálva egyszerre mind a szemináriumi referátumok, illetve a diplomadolgozatok készítéséhez is.

A TÁRGY ÉRTÉKELÉSE:

Vetített képek alapján felismeri az ikonikus darabokat, azonosítani tudja stílusukat és készítésük korát. Érti és indokolja jelentőségüket. Írásban feltett kérdésekre szóban válaszolva bizonyítja tájékozottságát a designtörténet adott korszakának elsajátításáról: a szakma klasszikus egyéniségeinek tevékenysége, legfontosabb munkáik, illetve munkásságuk innovatív értékei kapcsán.

Megajánlott jegy adható: Nem.

KÖTELEZŐ IRODALOM:

- Ernyey Gyula: *Design : tervezéstudomány és termékformálás : 1750-2000*. Ráday Könyvesház, 2011
- Miller, Judith: *Design : a forma művészete a 19. század végétől napjainkig*. Geopen, 2010
- Sparke, Penny: *Design : mesterek és mesterművek*. Athenaeum 2000, 2001
- Bakos, K.: *Bortnyik Sándor és a Műhely, L'Harmattan*, 2018

AJÁNLOTT IRODALOM:

- *Magyar design : magyar design 150 éve a dualizmus korától napjainkig = Hungarian design : 150 years* . Vertigo, [2004]
- Fiell, Charlotte: *Design a 20. században*. Taschen, 2002